14e JAARGANG — CURAÇAO DEN 11den SEPTEMBER 1897. — No. 715

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0.50 voor elken regel fl 0.07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un annucio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

ATTENTIE.

Onze abonné's, die de abonnementsgelden van het loopende kwartaal nog niet voldaan hebben, worden beleefd verzocht het verschuldigde ten spoedigste te voldoen, om met het nieuwe kwartaal, dat 1º October begint, geen vertraging in de toezending van ons blad te ondervinden.

Curaçao, 10 September.

SANTA ROSA EN DE SALESIANEN.

Wij hebben voor eenigen tijd, toen het Weeshuis van Santa Rosa in ons blad ter sprake kwam, onzen lezers niet onduidelijk te verstaan gegeven, dat er door den Directeur van het Curaçaosche Jongens-Weeshuis, den Zeer Eerw. Heer A. H. FRIE, stappen werden gedaan om aan zijne stichting een blijvende toekomst te verzekeren. Die pogingen nu zijn met een goeden uitslag bekroond en in de maand November zal het Weeshuis van Pater FRIE overgaan in de handen der SALESIANEN.

Tot voor korten tijd was de naam SALESIANEN zeker bij de meesten onzer lezers onbekend en toen men hem hoorde, was het slechts bij geruchte, terwijl door de onbekendheid met dien naam allerlei verkeerde voorstellingen werden gegeven èn omtrent zijn oorsprong èn omtrent de personen, die dien naam droegen. Zoo werd beweerd, dat de SALESIANEN allen Italianen waren en gelijk hun naam aangaf, zoo meende men, volgelingen van den H. FRANCISCUS SALESIUS, den heiligen Bisschop van Genève, priesters, die in de Apostolische Missie van Curaçao de Paters Dominicanen zouden komen vervangen. Pater FRIE is ook een Dominicaan, derhalve was het duidelijk, dat ook zijn werk door de SALESIANEN zou worden voortgezet.

Welnu, niets is meer bezijden de waarheid dan al deze beweringen. Men kan gerust zijn: zoolang het den H. Stoel behaagt het Apostolisch Vicariaat van Curaçao aan de Predikheeren-Orde toe te vertrouwen, zullen de Paters Domicanen werkzaam blijven in de Curaçaosche Missie; het staat hun nochtans vrij zich krachten te verschaffen, welke hun dienstig kunnen zijn, of het doel, dat zij zich hebben voorgesteld, kunnen bevorderen.

Zulke krachten nu zijn de SALESIANEN, die zich meer bepaaldelijk toewijden aan de opvoeding der jeugd. Hun stichter is een Italiaansch priester, DON BOSCO, die in 1815 te Becchi in de nabijheid van Turijn geboren werd en den 31sten December 1887 na een deugdzaam en werkzaam leven te Turijn stierf.

Hij stichtte in 1841 eene geestelijke vereeniging, wier leden een leefregel volgen, welke door den H. FRANCISCUS VAN SALES werd opgesteld, vandaar de naam SALESIANEN, en die vooral zich het lot moeten aantrekken der arme en verlaten jeugd. Die vereeniging omvat mannen uit alle landen en van alle talen en, het zij tot eer van Curaçao herinnerd, in de maand Maart van dit jaar zijn te Valencia in Venezuela ook twee Curaçaosche jongelingen tot die Congregatie toegetreden. Thans vindt men de SALESIANEN, om ons slechts tot Zuid-Amerika te bepalen, in Brazilië, Uruguay, Chili, Ecuador, Argentinië, Colombia, Venezuela, Patagonië en Vuurland, waar zij weeshuizen, inrichtingen van onderwijs, ambachtsscholen en landbouwscholen hebben gesticht of wel zich met het H. Missiewerk bezighouden. Aan het hoofd van ieder huis der SALESIANEN staat een priester, die naar gelang van de uitgebreidheid der stichting door een of meer priesters wordt bijgestaan: onder hem bevinden zich zij, die zich voorbereiden tot het Priesterschap en in hun vrijen tijd belast zijn met het toezicht over de jongens, die van bekwame meesters, eveneens leden der SALESIAANSCHE Vereeniging, onderricht ontvangen in de ambachten, voor welke zij geschiktheid en aanleg toonen. Op dit oogenblik voeden de SALESIANEN in hunne verschillende huizen ongeveer driehonderdduizend kinderen op, waarvan misschien wel het grootste gedeelte, om zoo te spreken, als van de straat is opgeraapt, en telken jare openen zich hunne huizen om na eene zorgvuldige en christelijke opvoeding ongeveer vijf-en-dertigduizend goede Christenen en eerzame burgers aan de maatschappij weer te geven. Van de werkzaamheden der SALESIANEN over de geheele wereld wordt verslag uitgebracht in een maandschrift, het *Bulletin der Salesianen* genaamd, dat in het Italiaansch, Spaansch, Fransch, Duitsch en Poolsch wordt uitgegeven en eene oplage heeft van ongeveer honderdduizend exemplaren.

Iemand, die slechts een weinig bekend is met de richting, waarin Pater FRIE zijn weeshuis heeft gestuurd, zal het nu niet meer verwonderen, dat hij, een toekomst aan zijn stichting willende verzekeren, het oog liet vallen op de Congregatie der SALESIANEN. Was het bloot toeval of niet veel meer een beschikking der Voorzienigheid, dat Pater FRIE zelf steeds in den geest der SALESIANEN had gewerkt en geen ander doel voor oogen had gehad dan van zijne jongens brave en bekwame ambachtslieden te maken? De uitkomst heeft reeds bewezen, dat er bij een goede opleiding wat te maken is van de Curaçaosche jongens; de producten van Santa Rosa zijn gewild en geroemd zoowel op ons eiland als daarbuiten. Het was hier echter zaak dat voorloopige succès te bestendigen, doch daarvoor zouden de krachten van Pater FRIE, omdat hij alleen staat, te kort schieten. De SALESIANEN echter is eene vereeniging, die niet sterft en welker leden elkander onderling steunen en aanvullen bij de opleiding der jeugd, *zij* moesten dus naar Santa Rosa komen. Wel waren er met hunne vestiging hier op Curaçao vele moeilijkheden verbonden, doch Pater FRIE, gesteund door het hoogste kerkelijk gezag in de Missie, wist ze allen te overwinnen, zoodat zijn plan verwezenlijkt kan worden en het Weeshuis van Santa Rosa niet meer een stichting van één menschenleeftijd zal zijn, maar zoo God het werk zegent, zal voortduren zoolang er nog verlaten en verweesde jongens op ons eiland wezen zullen.

Een schoone toekomst dus gaat Santa Rosa te gemoet. Wij herinneren ons nog een brochuurtje, dat destijds in Holland werd uitgegeven ten voordeele van het Jongensweeshuis op Curaçao en waarin de schrijver, schijnbaar goed op de hoogte van de Curaçaosche toestanden, als in een droomgezicht aanschouwde, wat Santa Rosa eenmaal wezen zou. Hij leidde u als in een uitgebreide fabrieksplaats binnen, waar de grootste bedrijvigheid heerschte en de stoomkracht op groote schaal toegepast, ontelbare machinerieën in be-

FEUILLETON.

Un debe paga.

Saint Bardol a casa coe Señorita Pigeonneau, i poco tempoe despues el a presenta institucion di Soeurnan di Misericordia cincuenta mil franc.

Koe é tabata paga toer su cuentanan fiel i koe e tabata juda su amigoenan di den tempoe di su bida maloe,— toer hende tabata comprendé koe ta muy natural, ma un regalo di cincuenta mil tabata parcé un poco stranjo.

Mala lenganan tabata bisa, koe asina el a moenstra su gratitud pa interes koe nan a toema pa facilita su matrimonio; otro tabata culpé, koe el a abusa di religion pa é pasa pa gran señor.

E tabata hari manera un hende koe sabi masjar bon kiko é ta haci, i koe ta impulsá pa un recuerdo di aigo koe a pasé den su bida........

—Amigoe, mi dici coe né, mi ta haja algo sublime den bo generosidad, koe tantoe nan ta papia. Es generosidad tin su husto motiboe?

—Si.

—Un promesa podisé?

—No, pa paga un debe.

I pa evita koe mi no a comprendé su palabra pa un ironia, mi dici unbez:

—Bini majan pa dos or na Avenida Friedland. Su manecé nos tabata presenté na es ora koe nos a fihá. Saint Bardol a toema mi di brazo i nos a sigi camna té na centro di es avenida, sin papia un palabra.

Ai tabatin un edificio blancoe, grandi coe balcon. E tabatin un porta grandi, su tras sin duda mester tin un trapi koe tabata tapá coe tapyt corrá. Saint Bardol dici coe mi poco-poco:

•Es cas ai no ta bisa bo nada. E ta moenstra basta ordinario. Hende lo bisa koe aki ta imposibel koe bo por sinti algo koe por toca bo coerazon, i sin embargo mi tin pa es edificio di mas dulce i na mes tempoe di mas amargo sensacion di mi bida.... Ma larga nos sigi camna poco mas.

Saint Bardol tabata bati su garoti duroe abao. Un señorita inglés koe tabata kijer bai Arc-de-Triomph, tabata mira nos de bez en cuando coe admiracion.

—Amigoe, Saint Bardol a coeminza papia masjar poco-poco, bo sabi bida koe mi a pasa, koe su *ups* and *downs*, su lugo i miseria, mi saltonan loco na haltoe i mi caida, mi amenasanan, coe pober of ricoe, corrementoe tras di un par di Louis di oro, despues koe anochi mi a perdé un cien, toer necesidad, costumber i obligacion koe mi tabatin, un poco locura, un poco desprecio pa toer loké hinter mundo ta admira,— ata bo tin toer mi existencia pasá.

Un cierto dia mi tabata basta den ápuro, sin placa, i despues di a cometé toer sorto di locura, sin por a haja ni un cens; mi curpa fuerte a ganja mi hinteramente; mi familia a tené nan sacoe duroe será pa mi; amigoenan tabata despachá mi coe promesa riba porvenir i es usureronan tabata kega koe den es tempoe maloe aki, nan mes tabata haja nan purá.

Tin cierto hende, koe den sorto di circunstancianan asina sabi di conserba nan hovialidad i energia. Pa mi ta imposibel, si mi no tin placa. Sin tin placa pa saca i koe mi ta sinti koe mi ta haci mi mes bon, pa mi ta mescos koe mi ta mitar morto. Esai no ta bida pa mi.

Mi a perdé animo, mi tabata sinti mi tormentá i humiljá. Mi tabata camna toer camina sin ningun obheto, distraido, miserabel, jen di odio, coe sintimentoe di un anarkista—té na momento koe solo a bolbé aclará.

Riba un bon dia, of mehor, riba un dia hinteramente desgraciado, koe mi tabata den es estado ai, mi tabata precisamente na es mes lugar aki. Mi a jega for di nos excelente Bressac, koe tampoco por a juda mi. Mi a perdé último refugio. Mi a maldiciona Paris i hinter mundoe i principalmente es cieloe boenita i azul, koe parcé kier bofon di mi estado tristoe.

Asina anto mi a sinta un ora riba es banki koe bo ta mira ai, studiando en bano un medio di sali for di mi miseria—bao di gozo di último di mi sigarnan fini, koe sin embargo parcé kier a toema parti den mi estado, pasobra é tabata saca huma asina maloe posibel, koe den un otro circunstancia lo mi a tiré afó — koe mi a mira den portaal di es gran edificio dos hende ta camna.

Nan tabata camna un banda di otro i coe un manera fini nan tabata papia coe otro. Tabata parcé koe nan tabata haci cuenta i koe nan tabata parti ciertoe trabao den nan dos. Un di nan, sin duda di mas bieuw, a kita pa banda robes i bati klok di un otro cas; es otro a toema direccion oenda mi tabata sinta.

Mescos koe es otro, é tabatin es bistir largoe, pretoe i plooi hanchoe di sœurnan di Misericordia coe rosario i un cruz koe ta brilja, manera un medali di honor, riba su pechoe. E tabata chikitoe di curpa i tabata camna masjar fini. Bao di es kalasji blancoe styf sin mancha, é tabata mira manera un escohido di cieloe, den toer splendor di un boeniteza fini, tierna di un moza.....

Despues koe Saint Bardol a sosega un poco el a sigi:

—Si, e tabata hoben ainda, i é tabatin un wowo biboe ma inocente. E tabata basta balente pa koe sin ripara é drenta cas di hende koe é no conocé pa pidi nan un limosno pa doena otro, koe también é conocé. I kiko es aki nan ta mira di particular koe tal representante di Providencia ta tené cuenta coe nan? Nan tabata mas importante coe mi? I pakiko? Asina mi tabata sinta corda di percuracion di es sœurnan pa es pobernan.... Mi tabata codicia i detesta

weging bracht. In de nabijheid der fabrieken waren in de grootste orde en netheid de arbeiderswoningen gebouwd, die spraken van maatschappelijken welstand en huiselijk geluk, terwijl door de ontginning van den rotsachtigen grond het welvarende Santa Rosa op het dorre Curaçao was als een oase in de woestijn.

Eerlijk bekend, toen wij die bladzijden lazen, speelde er bij ons en wellicht ook bij velen, die dat boekje onder de oogen hadden gehad, een ongeloovige spotlach om de lippen. Goed, dat de schrijver zijn voorspelling als een droom beschouwde; het was dan zeker een van die droomen, die nooit tot werkelijkheid komen en slechts het bewijs zijn eener wilde verbeelding. Doch zie, nu mogen wij vragen: Zouden wij ons vergist hebben en heeft misschien de schrijver waarheid gesproken? Nog geen twaalf jaren zijn voorbijgegaan sinds bovengemeld boekje ter perse werd gelegd en Santa Rosa staat reeds bekend als een kweekschool van werklieden, die hun vak grondig verstaan, alles wat voortkomt uit de ateliers van Santa Rosa draagt ten volle de goedkeuring weg van hen, die bestellingen deden en — ja waarlijk, wij bedriegen ons niet — op eenigen afstand van het Weeshuis staat reeds een net woonhuis gebouwd, bestemd tot huisvesting van een werkman van Santa Rosa met zijn gezin en als het begin van die lange rij arbeiderswoningen, waarvan de brochure spreekt. Geen wonder, dat straks bij de uitbreiding der werkplaatsen — en dit zal zeker bij de komst der SALESIANEN gebeuren — de drijfkracht, die thans door den windmolen wordt geleverd, zal moeten verkregen worden door stoom, en een belangrijke aanbouwing zal moeten plaats hebben. En reeds zijn de gronden rondom Santa Rosa aangekocht en wachten slechts op werkzame handen om ze vruchtbaar en winstgevend te doen zijn en van Santa Rosa te maken een uitverkoren plekje, dat ten allen tijde bewijzen zal, hoe de noeste vlijt der menschen de barre rots veranderen kan in een lachenden beemd en waar het nederig torenspitsje, dat zal uitsteken boven het geboomte, u zegt, dat dit alles is totstandgebracht, omdat hier de godsdienst werd geprent en bewaard in de harten der kinderen en hen vormde tot mannen, die geleerd hadden, dat de arbeid geen last maar veeleer een zegen is in het leven van den mensch.

Doch — Pater FRIE verzekerde het ons, toen wij ons met hem onderhielden over de toekomst van Santa Rosa — toen ik besloot om door de SALESIANEN uitbreiding te doen geven aan mijn geliefd Weeshuis, heb ik vertrouwd, dat mijne weldoeners mijne stichting zullen blijven steunen ook dan, wanneer ik daaraan niet meer verbonden zal zijn. Reeds eenigen hebben mij dien steun toegezegd, ik hoop, dat allen dat voorbeeld zullen volgen.

Nu, wij voor ons gelooven, dat Pater FRIE op dat punt gerust kan zijn. Het geldt hier niet een bijzonder, maar een algemeen belang en zelf voor een goed gedeelte het belang van geheel Curaçao, omdat bij het kwijnen van den handel voor velen een nieuwe bron van inkomsten zal worden geopend, of wel omdat een groot getal Curaçaosche jongens zullen worden opgeleid tot bekwame, degelijke werklieden, die, waar hun eigen land niet bij machte is in hun onderhoud te voorzien, in den vreemde met open armen zullen ontvangen worden. Hopen wij aldus, dat voor velen de voorspoed van Santa Rosa zal uitgaan en laten wij niet in gebreke blijven ieder naar onze krachten het onze daartoe bij te dragen!

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

Gouvernementsbesluiten.

Bij Gouvernements-beschikking dd. 3 dezer maand No. 611 is:

1°. aan den Heer J. H. R. BEAUJON, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als Lid van het Hof van Justitie, onder dankbetuiging voor de diensten, door hem in die betrekking bewezen;

2°. benoemd:

a. tot Lid van het Hof van Justitie alhier, de Heer J. J. VAN DEN BERGE, thans Lid-plaatsvervanger;

b. tot Plaatsvervangend Lid, de Heer J. H. W. GRAVENHORST, oud-Gezaghebber van Bonaire.

Kerkelijke berichten.

Na een voorspoedige reis is Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS, Apostolisch Vicaris van Curaçao, laatstleden Zaterdagmorgen te Bonaire gearriveerd. Om vijf uur had men het eiland in het gezicht en om zeven uur stapte men aan wal.

De ontvangst, welke de bewoners van Bonaire hun Bisschop bij zijn eerste intrede hebben bereid, was schitterend: moeiten noch kosten waren gespaard om deze intrede zoo plechtig en zoo grootsch mogelijk te doen zijn.

Toen Z. D. H. voet aan wal zette, verdrong zich een dichte menigte aan de haven om hem te verwelkomen. Mgr. werd daar ontvangen door de WelEerw. Paters R. REGOUIN en A. EUWENS, en vervolgens trok men, voorafgegaan door een tiental bruidjes, waarvan een eerst een kleine toespraak had gehouden, naar de kerk. De weg daarheen was met helder wit zand bestrooid en in de nabijheid van het kerkgebouw was een laan gemaakt van palmen, bloemen en frisch groen en verhieven zich schoone eerebogen.

Geheel in overeenstemming met dit alles, was de versiering van het kerkgebouw zelf. Op den toren wapperde de Pauselijke vlag en aan de buitenzijde der muren waren vlaggentropeeën en groen aangebracht. In de kerk slingerden zich langs de muren heerlijke guirlandes van levend groen, kronen en manden met frissche sierplanten hingen neer uit het gewelf; het altaar prijkte in feestdos en overal waren met kwistige hand welriekende bloemen gestrooid.

Voordat men de kerk binnentrok, sprak de Weledele Heer HOSE HERRERA als hoofd der feestcommissie Mgr. op hartelijke wijze toe, welken welkomstgroet door Z. D. H. met een kort en minzaam woord beantwoord werd.

Aan den ingang der kerk werd Z. D. H. afgewacht door den Zeer Eerw. Pater C. SMITZ, Pastoor der Sint Bernardusparochie, en volgens het gebruikelijk ceremonieel trok Mgr. met de hem vergezellende geestelijkheid naar het altaar. Een oogenblik bad Z. D. H. daar onder kerkelijk gezang en richtte toen, zichtbaar aangedaan door al die blijken van liefde en vereering, het woord tot de overgroote menigte, aan wie hij plechtig den bisschoppelijken zegen gaf.

Na afloop der kerkelijke plechtigheden hadden de gewone begroetingen plaats in de aangrenzende pastorie, waar velen Z. D. H. kwamen verwelkomen. 's Avonds bracht men Mgr. een serenade en werd er vuurwerk ontstoken. Dinsdag daaropvolgende diende Z. D. H het H. Vormsel toe in de parochie van den H. Bernardus, en Woensdag vertrok Mgr. naar Rincon, waar men zich eveneens tot een feestelijke ontvangst had voorbereid en waar Donderdag de toediening van het H. Vormsel plaats had.

Zondagavond zal Z. D. H. wederom scheepgaan en hier Maandagmorgen in gezelschap van de Zeer Eerw. Paters G. WILLEMS en A. EUWENS terugkeeren.

Havennieuws.

Voor eenige dagen kwam hier aan de Heer ERNEST FRIEDRICH, vertegenwoordiger van de *New York Life Insurance Company* voor Venezuela en Colombia. Genoemde Heer heeft zijn intrek genomen in Hotel del Comercio en is voor zaken zijne principalen betreffende te spreken ten kantore van de Firma RIVAS, FENSOHN & Co.

* * *

Maandagmiddag omstreeks vijf uur verliet Hr. Ms. korvet *Alkmaar* onze haven en koos zee, koers zettende naar het oosten. Gisteren was het stationsschip in de nabijheid der haven.

* * *

In afwijking van den Dagwijzer van den *Koninklijken West-Indischen Maildienst*, die veronderstelt, dat de *Prins Willem IV* hier Zaterdag of Zondag aanstaande zou binnenkomen, stoomde deze boot reeds Donderdagmiddag de haven binnen. Gebrek aanlading op Haiti was oorzaak der vervroegde komst.

* * *

Gisterenavond keerde de Weledele Heer M. J. SELHORST, Directeur van Openbare Werken met de *Clemencia* hier van Bonaire terug, waar hij tegenwoordig was geweest bij de werkzaamheden aan de boei voor dat eiland en waarheen hij laatstleden Maandag vertrokken was.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Pascual M. Castello, E. Ravndal, M. Bianchi, José Joaquin Lascand, Julio van Oosten, C. Eduardo Lascand, Erirni de Marchena, Lodewik Maduro, Suzarte & Whitney, J. Blanchi, Myandon Lermt, Martinez & Forti, Ville & Carballo.

Een reglement.

De Societeit EMMA, opgericht te Curaçao en als zedelijk lichaam door het Bestuur der kolonie den 17den September 1886 erkend, die ten doel heeft het gezellig verkeer onder hare leden te bevorderen, zond ons een exemplaar van haar goedgekeurd reglement, dat wij in dank hebben ontvangen.

Een intermezzo op een danspartij.

Maandagavond was het bal op een bovenhuisje in de Windstraat, niet ver van den Waterkant van Otrabanda. Men had zich den geheelen avond aangenaam vermaakt, in zoover een bal vermakelijk kan zijn in zulk een beperkte ruimte als welke het bovenhuisje bood, toen tegen half elf een der gasten zich beleedigd gevoelde door een "dame", die hem een dansje weigerde. De man was in kennelijken staat en scheen op het punt van eer zeer gevoelig te zijn. Hij zon toen op wraak en meende de voorkeur der dame niet beter te kunnen verwerven dan door zijn leven te geven voor haar. Hij verliet het huis en stapte de haven in, eerst op het ondiepe en verder totdat hij geen grond meer onder zijn voeten had. Doch met den grond ontzonk hem ook de moed: toen hij zichzelven in gevaar zag, begon hij uit alle macht te schreeuwen, van alle kanten kwamen menschen opdagen en met behulp van een paar ponten werd hij weer op het droge gebracht. Ook de danslustigen uit de Windstraat hadden de balzaal verlaten en verklaarden nu, dat 's mans eer genoeg gewroken was. Toch werd hij met zijn nat pak niet meer tot het bal toegelaten, dat na dit incident door de overigen tot in den morgen werd voortgezet.

Smakelijk eten.

Een dronken sjouwer vervoerde Donderdagavond een vat Amerikaansche boonen door de Breede Straat van Otrabanda. Die lieve straatjeugd sloeg met belangstelling de slingeringen gade van het wagentje en het vat, die vrij wel beantwoordden aan de zigzags van den vervoerder. Eindelijk, o pret, daar tuimelde het wagentje omver en daarmede ook het vat, dat zijn rollenden inhoud wijd verspreid op den grond uitstortte. Ofschoon de Curaçaosche straatjongens over het algemeen nog al behulpzaam van aard zijn, vonden zij het toch te aardig om te zien, hoe een dronken man boonen van de straat opraapt, dan dat zij nu een hand uitstaken om hem te helpen. Aan raadgevingen echter geen gebrek. Maar de man ging zijn eigen weg; toen hij al zeer spoedig en op minder zachte wijze met zijn geheel lichaam tusschen de boonen was te recht gekomen, verzamelde hij telkens een gedeelte, met zand en steenen vermengd, in zijn hoed en wierp ze vervolgens in het vat. Dat elk dier bewegingen nog al tijd en moeite kostte en de lachlust der omstanders werd opgewekt vooral door de kromtaal, waarmede de man zich de jongens van het lijf zocht te houden, laat zich begrijpen, maar hij kwam toch klaar en nu werd onder luid hoerah de reis voortgezet naar den winkel, waarvoor het vat met boonen bestemd was en die nu, dank den hoed van den dronken sjouwer en het zand van de Breede Straat, aan zijne klanten een heerlijk maaltje verschaffen kan.

Venezuela.

De zoo hoog geroemde kiesvrijheid, die voor de Presidentskeuze gewaarborgd werd, is wederom in het naburige Venezuela gebleken te zijn, een woord zonder beteekenis en niet geldend voor de ver-

---

nan!.... I, mi amigoe, na es momentoe ai pa un impulso inesplicabel, mi a risca jega cerca es sœur coe respeto ma coe animo na es mes tempoe i bisé:

—Sœur, esai ta pa pobernan?

I ora koe el a respondé mi coe un ligera movecion di cabez i coe su wowonan dirigi na suela, mi dici:

—Wel, sœur, na es momentoe aki, mi també ta un di bo pobernan.... Como bo deseo ta di doena, corda també riba mi....Esai lo ta boenita...., lo ta excelente!

E tabata mira mi i su mirada interogativa tabata penetra den profundo di mi alma! Kiko lo e tabata corda di di mi? Lo é tabata mira algo na mi curpa? E koe no tabata sabi nada di tempestad koe por a pasa den mi bida di hoben? Sin embargo, parcé el a sospecha algo, i acusa mi pa mi conducta particular.... Un splendor misterioso á pasa riba su cara suave, i sin papia un pálabra el a desaparecé den es portaal koe mi a mira é sali.

Ora el a bolbé sali, mi tabata na es mes lugar ainda koe mi a papia coe né.

Mi a sinti un deseo di hui, manera un limosnero koe tin miedoe di polis. Ma mi a keda, oenda mi tabata. I lo stranja bo, si mi bisa bo, koe mi no a sinti berguenza mas i mi a tendé un boz carinjoso, manera ta di música koe ta sali for di cieloe ta bisa mi:

—Es aki ta pa bo; mi a buské pa bo. Acepté; haci bon uso di djé, no loebida!

Un sonrisa, mas elocuente koe es reganjo a presenta riba su cara, manera sintimentoe tierna di un roeman mayor i consoladora na mes tempoe, manera absolucion di un sacerdote. Mi a keda para ketoe bolteando es placa di oro den mi manoe i entretanto es aparicion celestial a desaparecé, i es biaha aki sin bolbé mas.

Jen di respeto Saint Bardol a saca un placa di oro for di su sacoe i tabata boenita pa mira com un rayo di solo a cai riba djé.

—Mi querido amigoe, é dici, es placa di oro aki — o ironia den bida di un hoben, koe ajera no mas tabata tira placa afó, mân jen i manjan of otro manjan ta bolbé bai buské — es placa di oro aki tabata pa mi na es momentoe ai un riqueza chikitoe. Mi tabata comprometé pa es anochi ai, toer idea i deseo tabata pasa den mi cabez. Ma mi no a haci nada; mi a keda den mi cuartoe i mi a haci loké el a recomenda mi; mi a pensa un poco i a parcé mi, si mi a haci é placa di oro aki desaparecé den es abismo den cual asina tanto mil di mi a desaparecé caba, lo mi cometé un accion bruto i di profonacion,

Placa tin su balor na loké é ta representa, i es placa di oro aki di mi sœur di Misericordia tabata pa mi simbolo di un minuut di gozo puro i sublime.

Poco tempoe despues mi a haja un regalo di mi tio de Verville, koe a tené mi basta dia riba pia. Despues mi a casa. Es placa di oro di es sœur koe mi a warda como un relikia a haci mi dichoso i es cincuenta mil franc koe mi a doena sœurnan, apena mi por jamé un pago di mi debe.

kiezingen van 1 September. Met verkrachting van alle wetten voor de Presidentskeuze, werden de kiezers, die niet wilden stemmen op den regeeringscandidaat, bemoeilijkt en zoowel in de steden als op het platteland van de stembus verwijderd gehouden. Bij zulk een willekeur is het dus niet te verwonderen, wanneer in Februari ANDRADE, wiens candidatuur door de tegenwoordige regeering gesteund wordt, als President optreedt en de candidatuur ROJAS PAÚL, wien naar alle waarschijnlijkheid de vrije keuze het Presidentschap zou bezorgd hebben, niet slaagt.

In de Europeesche bladen wordt melding gemaakt, dat President CRESPO van zijn paard gevallen is, waarbij hij ernstig is gekwetst, zoodat zijn leven in gevaar is. Het is wederom een berichtje, dat bewijst, hoe goed men in Europa is ingelicht over hetgeen in de Zuid-Amerikaansche republieken geschiedt. Geen enkel Venezuelaansch blad verhaalde iets van dit ongeval en niet één persoon van hen, die in den laatsten tijd ons eiland bezochten, wist daar iets van.

NEDERLAND.

Tentoonstelling van Vrouwenarbeid.

Het Comité voor West-Indië van de Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid heeft besloten, uit Suriname een vrouw te laten overkomen, die in de eigenaardige, kleurrijke kleederdracht der Surinaamsche vrouwen West-Indische producten als confituren, zuur, tamarindestroop etc. te koop zal bieden in W. I. afdeeling der tentoonstelling. De *K. N. W. I. Maildienst* zal de kosten der passage bijna geheel voor zijn rekening nemen. Te Paramaribo heeft zich een sub-commité van dames gevormd.

Odol voor de rechtbank.

Een monster-proces met een-en-dertig beklaagden werd onlangs voor het Schöffenricht te Frankfort a/M afgewikkeld. Aan de beklaagden, uitsluitend drogisten en kooplieden, die handel drijven in het algemeen bekende tandwater "Odol", werd ten laste gelegd, geneesmiddelen verkocht te hebben, waarvan de afzet alleen aan apothekers geoorloofd is. De aanklacht berust op de onderstelling, dat in het Odol een geneesmiddel "salol" genaamd, aanwezig is, dat volgens de apothekers-verordening van 1890 slechts door apothekers mag afgegeven worden.

De deskundigen verklaren dat zich salol als zoodanig niet in het Odol bevindt; wel betreft het een daaraan verwante stof, die slechts door een uitvoerig wetenschappelijk onderzoek opgespoord zou kunnen worden. De als deskundige gehoorde scheikundige der rechtbank dr. Popp verklaart, bij zijn onderzoek salol niet gevonden te hebben, evenmin een stof, die zooveel overeenkomst met salol heeft, dat zij in plaats daarvan bij Odol gevoegd kan worden, ten einde de wet van 1890 te ontduiken; dat daarentegen in het Odol een antiseptische stof aanwezig is (circa 3 tot 4 pCt.) Te recht wordt in de reclame de antiseptische werking staande gehouden.

Deze werking van het Odol heeft hij door proefnemingen aangetoond. Hij heeft uit de Rotschild'sche kliniek pas getrokken zieke tanden laten halen, deze met Odol behandeld en daarbij geconstateerd dat het de door den fabrikant aangekondigde vertraging ten opzichte van de ontwikkeling der bacterien op verrassende wijze uitoefent. Op grond der resultaten, door zijn proefneming verkregen, is hij in staat te verklaren dat een geregelde aanwending van het Odol de reiniging van de mondholte ten gevolge heeft.

Dr. Grand'homme, lid van den geneeskundigen raad, gaf in zijn verklaring te kennen dat Odol een reeks antiseptische werkingen bezit, die voor den mond en het gebit gunstig werken.

Het openbaar ministerie bij monde van Freiherr Von Lersner, eischte van elk der beklaagden 5 Mark boete. Als verdediger wees de Justizrat Geiger op verschillende gunstige oordeelvellingen van den laatsten tijd en gaf als zijn zienswijze te kennen dat noch van een geheimmiddel, noch van een als reclame te beschouwen aanprijzing sprake kon zijn. De rechtbank vereenigde zich met die opvatting en sprak al de beklaagden vrij.

BUITENLAND.

Duitschland.—De vorige week heeft men in ons blad reeds de bijzonderheden kunnen lezen omtrent de ontvangst, die den Duitschen keizer en keizerin te St.-Petersburg is ten deel gevallen. Hier wenschen wij even stil te staan bij de politieke zijde van het bezoek, welke, naar wij gelooven, het best spreekt uit de toosten, die bij het gala-diner te Peterhof over en weer gehouden zijn.

De czaar, als gastheer, sprak het eerst, veel korter en ook veel minder warm dan zijn keizerlijke gast. De toespraak van Nicolaas II kwam hierop neer:

„De tegenwoordigheid van Uwe Majesteit en Hare Majesteit de keizerin-koningin verschaft ons een levendige voldoening; ik wil u daarvoor oprecht dank zeggen.

„Dit nieuwe blijk van de traditioneele banden, die ons vereenigen, en van de goede betrekkingen, die zoo gelukkig zijn aangeknoopt tusschen onze beide naburige rijken, is te zelfder tijd een kostbare waarborg voor de handhaving van den algemeenen vrede, die het doel is van ons voortdurend streven en van onze vurigste wenschen.

„Ik drink op de gezondheid van Z. M. keizer-koning Wilhelm, van H. M. de keizerin-koningin en van hun doorluchtig Huis."

In dezen toost treft geen enkel woord, dat bijzonder treft, geen enkel dat voor de toekomst iets meer dan „goede" betrekkingen tusschen Duitschland en Rusland doet voorzien, geen een ook, waaraan Frankrijk zich zou kunnen ergeren.

Tegen de sobere woorden, waarin de czaar zijn gevoelens vertolkte, steekt de zuidelijke warmte, waarmee de Duitsche keizer de zijne lucht gaf en als het ware de beteekenis van zijn bezoek kunstmatig zocht te versterken, zonderling af. Ook zijn benoeming tot admiraal *à la suite* van de Russische vloot (een dood onschuldige titel, meer niet) werd door den Duitschen keizer willens of niet geweldig overschat. Zijn lange toost luidde als volgt.

„Ik dank Uwe Majesteit uit het volst van mijn hart, tevens namens H. M. de keizerin, voor de ons ten deel gevallen hartelijke en grootsche ontvangst, en voor de vriendelijke woorden, waarmee Uwe Majesteit ons zoo liefderijk welkom heeft geheeten.

„Tevens wensch ik Uwe Majesteit in het bijzonder mijn diepgevoelden, zeer vriendelijken dank aan de voeten te leggen voor de nieuwe, mij zoo-verrassende onderscheiding, waarmee Uwe Majesteit zoo goed was mij te bedenken door mij in Uwer Majesteit roemruchtige marine op te nemen. Het is een bijzondere onderscheiding, die ik in haar vollen omvang weet te schatten, en die tevens voor mijn marine een bijzondere eer is.

„Ik zie in mijn benoeming tot Russisch admiraal niet enkel een eerbewijs voor mijn persoon, maar een nieuw bewijs voor het voortbestaan van onze traditioneele betrekkingen, die op onwankelbare grondslagen zijn gevestigd, en van de betrekkingen tusschen onze beide rijken.

„Het onwrikbaar besluit van Uwe Majesteit om evenals tot dusver voor uw volk den vrede te handhaven, vindt ook bij mij levendig weerklank. Zoo zullen wij, te zamen dezelfde wegen bewandelend, vereenigd er naar streven onder den zegen van den vrede de geestesontwikkeling van onze volkeren te leiden.

„Vol vertrouwen kan ik opnieuw in handen van Uwe Majesteit de belofte afleggen, — en daarbij staat, dat weet ik, mijn geheele volk achter mij — dat ik Uwe Majesteit bij haar grootschen arbeid om den vrede der volkeren te handhaven, met alle kracht ter zijde zal staan en Uwe Majesteit ook mijn krachtigsten steun zal geven tegen een iegelijk, die zou willen beproeven dezen vrede te verstoren of te verbreken.

„Ik drink op het welzijn van den keizer en de keizerin."

Met deze laatste woorden in het Russisch gesproken, eindigde Wilhelm II zijn warme en lange toespraak. Wij hoeven geen vergelijkingen te maken tusschen hetgeen hij sprak en hetgeen de czaar vóór hem gezegd had, om het verschil tusschen beide toosten te doen voelen, — de czaar koel en gereserveerd, de Duitsche keizer bijna onderdanig kruipend en den czaar den steun van zijn sterk leger aanbiedend, een steun, die door Rusland niet begeerd wordt en met het oog op het Fransch-Russische bondgenootschap bijna als ironie klinkt.

Bulgarije.—Vrijdag 6 Augustus, juist toen de trein, die prins Ferdinand van Sofia zou terugvoeren — de prins had een bezoek gebracht aan den Roemeenschen koning — het station van Roestsjoek binnenstoomde, bracht een donderende knal overal ontsteltenis aan. Een patroneufabriek, waarin 320 personen werkzaam waren, was in de lucht gevlogen.

De ontploffing had plaats in een houten barak, gelegen in de onmiddellijke nabijheid van de stad Roestsjoek. Voor rekening van de gebroeders Iwanof, die hun domicilie hebben te Sofia, waren 320 personen, voor het meerendeel vrouwen en kinderen, bezig met het kruit te halen uit eenige millioenen oude militaire patronen.

Waarschijnlijk door onvoorzichtigheid van een jongen ontplofte een der patronen, waardoor een brand ontstond, die in korten tijd den grooten voorraad kruit en patronen bereikte en de verwoesting der barak ten gevolge had. Vreeselijk was nu de ontploffing, die ver in den omtrek, tot ver over den Donau, gehoord werd. De gansche barak vloog in de lucht; in alle nabij gelegen huizen werden de ruiten verbrijzeld.

De personen, die zich in de barak bevonden en zoodra de brand uitbrak, zich trachtten te redden, deden wanhopige pogingen om naar buiten te komen, doch slaagden daarin niet omdat het gebouw maar één uitgang had. Alle andere uitgangen waren zorgvuldig dicht gemaakt op bevel van de gebroeders Iwanof, die vreesden dat patronen en kruit zouden worden gestolen.

Slechts aan twintig arbeiders gelukte het tijdig te ontkomen; alle anderen zijn met de barak in de lucht gevlogen. Drie honderd personen zijn als offers gevallen van de ontploffing.

Vorst Ferdinand begaf zich onmiddellijk met den minister-president naar de plaats van het onheil en bezocht later de gewonden in het hospitaal. Zijn plan om naar Varna door te reizen, gaf hij op, ten einde tegenwoordig te zijn bij de begrafenis der slachtoffers.

Noorwegen. — Dr. Ekholm heeft de wenschelijkheid uitgesproken, van Vardö een expeditie uit te zenden om het zuiden van Barentszee te onderzoeken.

Omtrent Andrée's luchtballon is men nog in het onzekere. Daar de zeestrooming van de Witte Zee in oostelijke richting loopt, acht men het onwaarschijnlijk dat de naar Vardö gesleepte walvisch het door den kapitein van de *Dordrecht* waargenomen, voor Andrée's ballon gehouden voorwerp is.

Met betrekking tot den walvisch, die te Vardö is binnengesleept, mag worden opgemerkt, dat het al zeventien dagen geleden was, dat de kapitein van de *Dordrecht* in de Witte Zee een voorwerp zag drijven, dat hij voor Andrée's ballon hield.

Nordenskjöld acht het om dezelfde reden, als Nansen onwaarschijnlijk, dat Andrée's ballon, zooals vermoed werd, naar de Witte Zee afgedreven is.

Ingezonden Mededeelingen.

DE GEZONDE VROUW

heeft, afgezien van elk gevoelen over gestalte of gelaat, een aantrekkelijkheid, die haar alleen eigen is. De frischheid harer wangen, haar veerkrachtige stap, haar welluidende stem, het gelukkig doel van haar leven — dit alles zijn als zooveel magneten, die de geheele wereld tot haar trekken. Hoe een wonderlijke en kostbare zaak de gezondheid ook is, toch is zij niet zoo moeilijk te verkrijgen als sommige moedeloozen wel denken. De meeste ongesteldheden bij de vrouw komen voort uit slecht bloed, onvoldoende voeding en algemeene verzwakking. De moderne wetenschap verschaft het beste geneesmiddel in dezen toestand, namelijk

HET PREPARAAT

VAN WAMPOLE.

Dit preparaat bevat alle herstel aanbrengende en voedende bestanddeelen van de zuivere Levertraan, door ons uit de versche lever van kabeljauw getrokken, *nochtans zonder den walgelijken smaak en kleur*, en is vermengd met Hypophosphiten en Extracten van mout en wilde kerseschillen. Wanneer dit preparaat vóór den maaltijd genomen wordt, wekt het den eetlust op, voedt goed, geeft levenskracht, vermeerdert het bloed en neemt bij de vrouw de bijzondere zwakheden weg, die de ware oorzaak zijn van hare ongesteldheid. Het is een troost voor uitgeputte vrouwen, voor moeders met zuigelingen, voor meisjes, die tot den volwassen leeftijd geraken. Hunne bleeke kleur verdwijnt en het versterkt hun borst. In één woord het preparaat van Wampole voedt en ontwikkelt het geheele lichaam, en brengt menige verrassing aan zwakke, hopelooze en moedelooze lijders. Het is het typisch succès, dat door de geneeskunde in onze eeuw is verkregen, en een geneesmiddel, dat in overeenstemming met de krachten der natuur werkt. Eén flesch slechts overtuigt reeds. Het is zoet als honig. Niemand kan door dit preparaat bedrogen worden. Bij alle apothekers wordt het verkocht. [1]

ADVERTENTIEN.